

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Tom IV

Komentarz do art. 491–633

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**

Józef Frąckowiak ■ Andrzej Kidyba

Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak

Marek Michalski ■ Aleksander Jerzy Witosz

KOMENTARZE

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Tom IV

Komentarz do art. 491–633

redakcja naukowa **Andrzej Kidyba**

Józef Frąckowiak ■ Andrzej Kidyba

Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak

Marek Michalski ■ Aleksander Jerzy Witosz

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 15 września 2018 r.

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Agata Czuj

Łamanie

Andrzej Gudowski

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Prof. Józef Frąckowiak – art. 615–633

Prof. Andrzej Kidyba – art. 528–550¹

Prof. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak – art. 584¹–584¹³

Prof. Marek Michalski – art. 588–595, 610–614

Prof. Aleksander Jerzy Witosz – art. 491–527, 551–584, 586, 587

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2018

ISBN 978-83-8124-747-4

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	13
Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych.....	15
Tytuł IV. Łączenie, podział i przekształcanie spółek.....	17
Dział I. Łączenie się spółek	17
Rozdział 1. Przepisy ogólne	17
Rozdział 2. Łączenie się spółek kapitałowych	54
Rozdział 2 ¹ . Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandytowo-akcyjnej	113
Oddział 1. Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych.....	113
Oddział 2. Transgraniczne łączenie się spółki komandytowo-akcyjnej	154
Rozdział 3. Łączenie się z udziałem spółek osobowych.....	155
Dział II. Podział spółek	194
Dział III. Przekształcenia spółek	269
Rozdział 1. Przepisy ogólne	269
Rozdział 2. Przekształcenie spółki osobowej w spółkę kapitałową.....	361
Rozdział 3. Przekształcenie spółki kapitałowej w spółkę osobową.....	374
Rozdział 4. Przekształcenie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową.....	380
Rozdział 5. Przekształcenie spółki osobowej w inną spółkę osobową.....	394
Rozdział 6. Przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową	415
Tytuł V. Przepisy karne.....	492
Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i przepisy końcowe.....	548
Dział I. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	548
Dział II. Przepisy przejściowe.....	550
Dział III. Przepisy końcowe.....	575

Wykaz skrótów

Akty prawne

- dyrektywa 2017/1132 – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz. Urz. UE L 169 z 30.06.2017 r., s. 46)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1600)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1904 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 z późn. zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz. U. Nr 82, poz. 598 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 800 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1876 z późn. zm.)

- pr. przeds. – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646 z późn. zm.)
- pr. restr. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1508 z późn. zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1285)
- pr. upad. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2344 z późn. zm.)
- u. przeds. zagr. – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 649 z późn. zm.)
- u. rach. – ustawa z dnia 29 września 2004 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.)
- u.b.r. – ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089 z późn. zm.)
- u.CEIDG – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. poz. 647)
- u.d.u.r. – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 999 z późn. zm.)
- u.e.z.i.g.s.e. – ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2142 z późn. zm.)
- u.f.e. – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1906)
- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1355 z późn. zm.)
- u.k.n.u.p. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1055)
- u.k.u.r. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1405 z późn. zm.)
- u.KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 986 z późn. zm.)
- u.MSG – ustawa z dnia 22 grudnia 1995 r. o wydawaniu Monitora Sądowego i Gospodarczego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1795)
- u.o. – ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 483)

-
- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1768 z późn. zm.)
  - u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 798 z późn. zm.)
  - u.o.p. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 512 z późn. zm.)
  - u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1509 z późn. zm.)
  - u.p.l. – ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1821 z późn. zm.)
  - u.p.o.l. – ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatku i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1445 z późn. zm.)
  - u.p.r. – ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1892 z późn. zm.)
  - u.r.t. – ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1414 z późn. zm.)
  - u.t.d. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2200 z późn. zm.)
  - u.u.p.s. – ustawa z dnia 25 kwietnia 2008 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego połączenia się spółek (Dz. U. Nr 86, poz. 525 z późn. zm.)
  - u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 419 z późn. zm.)
  - u.z.z. – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1881 z późn. zm.)

Periodyki

- Biul. SN – Biuletyn Sądu Najwyższego
- CMLRev. – Common Market Law Review
- CPKiNP – Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
- Eduk. Praw. – Edukacja Prawnicza
- GSP-Prz. Orz. – Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd Orzecznictwa
- Mon. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
- Mon. Pr. Hand. – Monitor Prawa Handlowego
- Mon. Praw. – Monitor Prawniczy
- NPN – Nowy Przegląd Notarialny
- ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego
- OSAB – Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
- OSAŁ – Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi

OSG	– Orzecznictwo Sądów Gospodarczych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna i Pracy
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POP	– Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
POSAG	– Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	– Przegląd Prawa i Administracji
PPOŚ	– Przegląd Prawa Ochrony Środowiska
PPW	– Prawo Papierów Wartościowych
Pr. Sp.	– Prawo Spółek
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prz. Pod.	– Przegląd Podatkowy
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Sł. Prac.	– Służba Pracownicza
St. Iur.	– Studia Iuridica
St. Praw.	– Studia Prawnicze
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego

Inne

CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

Wykaz najczęściej powoływanej literatury

A. Kidyba, Kodeks...	– A. Kidyba, <i>Kodeks spółek handlowych. Komentarz</i> , t. 1, Warszawa 2005, 2013; t. 2, Warszawa 2005, 2011, 2013, 2015, 2017
J. Bieniak i in., Kodeks...	– J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki, <i>Kodeks spółek handlowych. Komentarz</i> , Warszawa 2011, 2012, 2014, 2015
Kodeks..., red. Z. Jara	– <i>Kodeks spółek handlowych. Komentarz</i> , red. Z. Jara, Warszawa 2014

- Kodeks..., red. A. Opalski – *Kodeks spółek handlowych*, t. 4, *Łączenie, podział i przekształcanie spółek. Przepisy karne. Komentarz do artykułów 491–633*, Warszawa 2016
- Kodeks..., red. J.A. Strzępka – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2001, 2009, 2011, 2012, 2013, 2015
- Kodeks..., red. K. Kruczałak – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. K. Kruczałak, Warszawa 2001
- Kodeks..., red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 1, red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz, Warszawa 2010; t. 4, Warszawa 2002, 2011
- Kodeks..., red. W. Pyzioł – *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. W. Pyzioł, Warszawa 2008
- M. Litwińska-Werner, Kodeks... – M. Litwińska-Werner, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2007
- M. Rodzynkiewicz, Kodeks... – M. Rodzynkiewicz, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2007, 2009, 2012, 2013, 2014, 2016
- S. Sołtysiński i in., Kodeks... – S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, M. Tarska, R. Zawłocki, *Kodeks spółek handlowych*, t. 4, *Łączenie, podział i przekształcanie spółek. Przepisy karne. Komentarz do artykułów 491–633*, Warszawa 2003, 2004, 2009, 2012; S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych*, t. 5, *Pozakodeksowe prawo handlowe. Komentarz*, Warszawa 2008
- System prawa cywilnego, t. I – *System prawa cywilnego*, t. I, *Część ogólna*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1985
- System prawa cywilnego, t. III, cz. 2 – *System prawa cywilnego*, t. III, cz. 2, *Prawo zobowiązań. Część szczegółowa*, red. S. Grzybowski, Ossolineum 1976
- System prawa handlowego, t. 2A – *System prawa handlowego*, t. 2A, *Prawo spółek handlowych*, red. S. Włodyka, Warszawa 2007
- System prawa handlowego, t. 6 – *System prawa handlowego*, t. 6, *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2016
- System prawa prywatnego, t. 1 – *System prawa prywatnego*, t. 1, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. Z. Radwański, Warszawa 2012
- System prawa prywatnego, t. 17A – *System prawa prywatnego*, t. 17A, *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2010
- System prawa prywatnego, t. 17B – *System prawa prywatnego*, t. 17B, *Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, Warszawa 2010, 2016

Wstęp

Tom IV komentarza do kodeksu spółek handlowych poświęcony został procesom transformacyjnym, przepisom karnym oraz przejściowym i końcowym.

Kodeks handlowy nie regulował procesów transformacyjnych w takiej skali, jak czyni to kodeks spółek handlowych. Regulował on w art. 491–497 jedynie problematykę przekształcenia spółki akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Z tego punktu widzenia była to więc regulacja niewystarczająca. Dotyczyła ona jedynie przekształcenia spółki akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i odwrotnie.

Obecna regulacja kodeksu spółek handlowych obejmuje łączenie i podział spółek, jak również przekształcenia spółek. Te ostatnie uregulowane są bardzo szeroko i dotyczą wszystkich możliwych form przekształceń spółek: osobowej w kapitałową, kapitałowej w osobową, kapitałowej w inną spółkę kapitałową oraz spółki osobowej w spółkę osobową.

Należy zwrócić także uwagę na przepisy dodane już po wejściu w życie kodeksu, mianowicie regulujące przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego w spółkę kapitałową (art. 584¹–584¹³). Konstrukcja ta została wprowadzona ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 106, poz. 622 z późn. zm.).

Podobnie rzecz się ma z dodanym rozdziałem 2¹ „Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandytowo-akcyjnej” (art. 516¹–516¹⁹).

Na procesy transformacyjne i kształt przepisów je regulujących istotny wpływ ma dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz. Urz. UE L 169 z 30.06.2017 r., s. 46), która została uwzględniona w niniejszym komentarzu.

Komentarz nie jest pracą wspólną, lecz zbiorową, co oznacza, że każdy Autor odpowiada za swoje poglądy.

Lublin, 15 września 2018 r.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Kidyba

Ustawa

z dnia 15 września 2000 r.

Kodeks spółek handlowych¹

(tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1577; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 398, poz. 650, poz. 1544)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno współników jak i osób trzecich (Dz. Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz. Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50, z późn. zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz. Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

TYTUŁ IV

Łączenie, podział i przekształcanie spółek

DZIAŁ I

Łączenie się spółek

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 491. § 1. Spółki kapitałowe mogą się łączyć między sobą oraz ze spółkami osobowymi; spółka osobowa nie może jednakże być spółką przejmującą albo spółką nowo zawiązaną.

§ 1¹. Spółka kapitałowa oraz spółka komandytowo-akcyjna mogą łączyć się ze spółką zagraniczną, o której mowa w art. 2 pkt 1 dyrektywy 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dz. Urz. UE L 310 z 25.11.2005, str. 1), utworzoną zgodnie z prawem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa-strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i mającą siedzibę statutową, zarząd główny lub główny zakład na terenie Unii Europejskiej lub państwa-strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (połączenie transgraniczne). Spółka komandytowo-akcyjna nie może jednakże być spółką przejmującą albo spółką nowo zawiązaną.

§ 2. Spółki osobowe mogą się łączyć między sobą tylko przez zawiązanie spółki kapitałowej.

§ 3. Nie może się łączyć spółka w likwidacji, która rozpoczęła podział majątku, ani spółka w upadłości.

1. Zakres podmiotowy spółek, które mogą uczestniczyć w procesie łączenia się, jest stosunkowo szeroki, obejmuje bowiem nie tylko spółki kapitałowe (jak przy podziale –

art. 528 § 1 k.s.h.), lecz także spółki osobowe. Nie jest wymagana tożsamość form prawnych pomiędzy spółkami uczestniczącymi w połączeniu, a jednocześnie połączenie może doprowadzić do utworzenia nowej spółki o formie prawnej odmiennej od formy spółek łączących się. O ile jednak łączenie się spółek kapitałowych może następować w dowolnych konfiguracjach, tj. spółka kapitałowa może być zarówno spółką przejmującą, przejmowaną, łączącą się w drodze fuzji, jak i nowo zawiązaną, o tyle swoboda ta nie odnosi się do spółek osobowych.

Spółka osobowa może więc łączyć się z innymi spółkami (osobowymi i kapitałowymi), ale rezultatem tego procesu nie może być inna spółka osobowa. Spółką przejmującą musi być więc spółka kapitałowa i może ona dokonać inkorporacji także spółki osobowej. Dopuszczalne jest również jednoczesne przejście przez spółkę kapitałową zarówno innych spółek kapitałowych, jak i spółek osobowych jednocześnie (A. Szumański, *Jednoczesne przejście spółek kapitałowych oraz skutki tzw. wyłączenia z przejścia jednej spółki przejmowanej*, PPH 2011, nr 6, s. 16). Spółką nowo zawiązaną musi być również spółka kapitałowa, a łączyć się w drodze fuzji mogą zarówno spółki osobowe, jak i kapitałowe.

Ograniczenie powyższe dotyczy także spółki komandytowo-akcyjnej pomimo jej bliskości ze spółkami kapitałowymi i możliwości uczestniczenia tej spółki w połączeniu transgranicznym, gdzie spółka komandytowo-akcyjna nie może funkcjonować jako spółka przejmująca albo nowo zawiązana (art. 491 § 1¹ zdanie drugie k.s.h.).

2. Trudno uzasadnić skromniejszy zakres zdolności łączenia się spółek osobowych, a zwłaszcza spółki komandytowo-akcyjnej. Jako uzasadnienie wskazuje się tradycyjnie (A. Witosz, A.J. Witosz (w:) *System prawa prywatnego*, t. 17B, 2016, s. 1072) na osobisty charakter relacji wiążących wspólników, osobiste ich zaangażowanie w prowadzenie spraw spółki oraz odpowiedzialność za długi powstające w toku jej działalności. Pewnym uzasadnieniem jest także mniejsze znaczenie praktyczne procesu łączenia się, który miałby obejmować wyłącznie spółki osobowe.

Niemniej powody te nie są przekonujące, szczególnie w świetle odrębnej podmiotowości prawnej spółek osobowych (por. zwłaszcza art. 8 k.s.h.). Znaczenie osobowego charakteru relacji między wspólnikami nie wydaje się przeszkodą w łączeniu się spółek osobowych w inną spółkę osobową, a przy tym jej znaczenie ulega osłabieniu w spółce komandytowej, a zwłaszcza komandytowo-akcyjnej. Reguła trwałości składu osobowego ma znaczenie w zasadzie historyczne (art. 10 k.s.h.), a przy tym braku zezwolenia na zbywanie praw członkowskich w umowie spółki – zgodnie z powołaną normą – nie można uznać za wyłączenie zdolności łączeniowej takiej spółki (A.J. Witosz, *Wpływ podziału lub połączenia wspólników spółki osobowej na członkostwo w tej spółce*, PPH 2009, nr 1, s. 23). Osobiste zaangażowanie w prowadzenie spraw spółki może – w płaszczyźnie faktycznej, gdzie na przykład wspólnik zostaje członkiem zarządu – występować również w spółkach kapitałowych, a nie zawsze musi być obecne w spółce osobowej

(np. spółka partnerska z zarządem – por. art. 97 k.s.h.). Również odpowiedzialność za długi spółki nie wydaje się uzasadniać przedstawionych ograniczeń, a przy tym w spółce komandytowej (art. 112 k.s.h.) i komandytowo-akcyjnej (art. 135 k.s.h.) ulega ona istotnemu ograniczeniu, zwłaszcza w odniesieniu do modelu z udziałem spółki kapitałowej jako komplementariusza. Należy więc postulować zrównanie spółek osobowych i kapitałowych w zakresie zdolności łączenia się.

3. Prawo wspólnotowe (dyrektywa 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych – dziesiąta dyrektywa, Dz. Urz. UE L 310 z 25.11.2005 r., s. 1) zdecydowało o możliwości łączenia się także ze spółkami zagranicznymi. Implementacja w tym zakresie nastąpiła ustawą z dnia 25 kwietnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 86, poz. 524) z dniem 20 czerwca 2008 r. Wskazana dyrektywa została uchylona z dniem 20 lipca 2017 r. na mocy art. 166 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek (Dz. Urz. UE L 169 z 30.06.2017 r., s. 46).

Zdolność transgranicznego łączenia się posiadają zasadniczo spółki kapitałowe, jeśli zostały utworzone zgodnie z prawem państwa członkowskiego lub państwa-strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i posiadają siedzibę, zarząd główny lub główny zakład na terenie Unii Europejskiej lub państwa-strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Zdolność transgranicznego łączenia się posiada ponadto spółka komandytowo-akcyjna, ale dotyczą jej ograniczenia charakterystyczne dla spółek osobowych – nie może ona występować w roli spółki przejmującej albo nowo zawiązanej.

4. Zdolność łączenia się spółek osobowych (choć ograniczona) przełamuje obecny na gruncie kodeksu handlowego związek pomiędzy osobowością prawną i zdolnością transformacyjną. Niemniej zdolność ta wymaga posiadania przez jednostkę organizacyjną odrębnej podmiotowości prawnej. Nie ma więc zdolności łączenia się spółka prawa cywilnego.

Ustawodawca przewidział natomiast możliwość swoistego „przekształcenia” spółki cywilnej do postaci spółki handlowej w postaci zarówno tzw. przerejestrowania spółki cywilnej w spółkę jawną (art. 26 § 4 k.s.h.), jak i dalej idących transformacji (art. 551 § 2 k.s.h.), do których stosuje się odpowiednio przepisy o przekształceniu spółki jawnej. Po dokonanej transformacji formy organizacyjno-prawnej dawna spółka cywilna, a obecnie spółka handlowa, może podjąć proces łączenia się na zasadach ogólnych.

Analogiczne uwagi można odnieść do sytuacji przedsiębiorcy jednoosobowego i jego przekształcenia w spółkę kapitałową (art. 584¹ k.s.h.).

Andrzej Kidyba – profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk prawnych w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, specjalista w zakresie prawa handlowego, gospodarczego i cywilnego; ukończył aplikację sędziowską i zdał egzamin radcowski; autor, współautor oraz redaktor ponad 300 publikacji, w tym kilkudziesięciu książek i opracowań naukowych: wielokrotnie wznawianych komentarzy (m.in. *Kodeks spółek handlowych. Komentarz; Kodeks cywilny. Komentarz; Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*), podręczników, monografii, glos oraz artykułów publikowanych w Polsce i za granicą; arbiter w licznych międzynarodowych i krajowych postępowaniach arbitrażowych. Współpracuje z wieloma europejskimi ośrodkami naukowymi. Jest konsulem honorowym Republiki Federalnej Niemiec.

W tomie czwartym dużego komentarza do kodeksu spółek handlowych pod redakcją prof. Andrzeja Kidyby omówione zostały przepisy dotyczące łączenia, podziału i przekształcania spółek oraz przepisy karne, przejściowe i końcowe.

Oprócz analizy przepisów ustawy – Kodeks spółek handlowych autorzy przedstawili przede wszystkim praktyczne aspekty ich stosowania. Uwzględnili też wpływ dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek na procesy transformacyjne i regulujące je normy.

W książce zaprezentowano i omówiono również najnowsze orzeczenia sądów z zakresu prawa spółek oraz aktualną literaturę przedmiotu.

Autorami komentarza są znakomici przedstawiciele nauki prawa handlowego, którzy są także praktykami.

Publikacja jest przeznaczona zarówno dla prawników praktyków specjalizujących się w prawie spółek, jak i przedstawicieli nauki prawa handlowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSCLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

